

ΣΥΖΗΤΗΣΗ

A. ΑΡΧΟΝΤΑΚΗΣ: Ένα σχόλιο θέλω να κάνω για την παθολογία, διότι ο παθολόγος, αφού βίασε την κόρη, διαπιστώνει μετά ότι δεν είναι παρθένα. Και το λέω αυτό, διότι στην προκειμένη περίπτωση, όλος ο χώρος των επικουρικών ταμείων, ταμείων αυτασφάλισης, ταμείων αλληλοβοήθειας και όλος αυτός ο συμπληρωματικός χώρος, σήμερα και χτες, διαπιστώνουμε από τη συζήτηση, ότι δεν μπορεί να είναι ο δεύτερος πυλώνας, για δύο βασικούς λόγους.

Πρώτον, γιατί δεν λειτουργεί σε κεφαλαιοποιητική βάση, σύμφωνα με τα λεγόμενα. Δεύτερον εγγυάται το κράτος, επομένως δεν έχει πιθανότητα χρεωκοπίας. Άρα, το κράτος φροντίζει για τη συνετή διαχείριση αυτού του χώρου, παρακολουθεί συστηματικά, με στατιστικά στοιχεία κλπ. το χώρο αυτό. Άρα η εκτίμηση είναι, απ' ότι ακούσαμε χτες και από τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ότι αυτός ο πυλώνας πρέπει να μετακομίσει προς τον πρώτο γιατί είναι συμπληρωματικός του.

Με δυο λόγια θα πρέπει να το απομυθοποιήσουμε αυτό. Πρώτον χρεωκοπία. Το κράτος δεν εγγυάται για τα επικουρικά. Χαρακτηριστική η περίπτωση του TEAM. Το TEAM αυτή τη στιγμή έπρεπε να έχει 500 δις δρχ., από το 1983, τα οποία όμως μετακόμισαν στην κύρια σύνταξη.

Αν υπολογίσουμε και τους τόκους, αυτά έπρεπε να ήταν πάνω από 1.2 τρισ. δρχ. Και ο πρωτοετής φοιτητής της οικονομικής σχολής, καταλαβαίνει ότι μετά το 2004 που θα αρχίσει να ωριμάζει το σύστημα και θα παίρνουν οι εργαζόμενοι την επικουρική τους σύνταξη δύο τινά μπορεί να συμβούν: ή φορολογία, ή «ουκ αν λάβεις παρά του μη έχοντος».

Επομένως, όπως καταλαβαίνετε δεν υπάρχει καμία κρατική εγγύηση και με το συγκεκριμένο παράδειγμα αποδεικνύεται, ότι δεν είναι σε θέση ο κρατικός προϋπολογισμός με τη μετακόμιση κεφαλαίων που κάνει από τα επικουρικά ταμεία προς την κύρια σύνταξη, να μπορέσει να εγγυηθεί κάτι συγκεκριμένο.

Δεύτερον, συνετή διαχείριση. Συνετή διαχείριση των κεφαλαίων των επικουρικών δεν υπήρξε ποτέ. Και μάλιστα, ακόμα και μόλις πρόσφατα έχουμε την εξής περίπτωση. Μέχρι το καλοκαίρι του 1997, τα αποθεματικά που βρίσκονταν στην Τράπεζα της Ελλάδας, τουλάχιστον αυτά που επενδύονται σε κρατικούς τίτλους, επενδύονται σε βραχυπρόθεσμες τοποθετήσεις, 3μηνα ή 6μηνα,, έντοκα γραμμάτια του δημοσίου.

Με αποτέλεσμα, σε σύγκριση με τους άλλους θεσμικούς επενδυτές, που επενδύουν τα κεφάλαια σε μακροχρόνιους τίτλους του δημοσίου, ακόμα και στο ίδιο προϊόν, να έχουμε μια τεράστια απώλεια κεφαλαίων, την οποία την είχαμε υπολογίσει πάνω από 500 δις δρχ. και η οποία, συν τοις άλλοις διευκόλυσε και τους μακρο-οικονομικούς στόχους, προκειμένου το πρωτογενές έλλειμμα να φτάσει το 3% για το Μάαστριχ.

Αυτή η αδυναμία δεν πάει στη σφαίρα της πολιτικής, δεν υπάρχει καμία αντιπαράθεση εδώ ακόμα και δημιουργική λογιστική να χρησιμοποιηθεί, αλλά πάει στη σφαίρα της ανικανότητας. Δεδομένου, όπως είναι γνωστό, ότι στόχος του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας είναι να μετακυλήσει το δημόσιο χρέος, να πάει σε μεγαλύτερο χρονικό ορίζοντα, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε σώφρων άνθρωπος που θέλει να κάνει διαχείριση αυτών των κεφαλαίων μέσω του μηχανισμού, θα τα επένδυσε σε μακροχρόνιους τίτλους του δημοσίου, όπως κάνουν οι χρηματοπιστωτικοί φορείς με τα αμοιβαία κεφάλαια κλπ.

Άρα, αποδεικνύουμε ότι ούτε αυτή τη λειτουργία της συνετής διαχείρισης μπορεί να κάνει το κράτος, κυρίως, για τα αποθεματικά που έχουν τα ταμεία. Τρίτον, ότι μπορεί να παρακολουθεί και να πληροφορείται το τι γίνεται. Κατ' αρχήν ούτε και για τα ταμεία κύριας σύνταξης υπάρχουν σαφή στοιχεία.

Είναι γνωστό ότι στα πλαίσια των ερευνών για τον κοινωνικό διάλογο, υπολογίσαμε πάνω από 15 εκατ. άτομα τους ασφαλισμένους σε μία χώρα με πληθυσμό 10 εκατ. ατόμων. Δεύτερον, ότι ο κοινωνικός προϋπολογισμός για τα αποθεματικά τα οποία παρακολουθεί, έχει ατάκτως ειρρημένα πράγματα, που κανείς αυτή τη στιγμή στη χώρα μας, και κυρίως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και πολύ περισσότερο το ΥΠΕΘΟ, που θα έπρεπε για ευνόητους λόγους να παρακολουθεί αυτές τις αξίες, δεν αποτυπώνει τα πραγματικά στοιχεία. Διότι είναι ατάκτως ειρρημένα με μη μεθοδολογικό τρόπο. Δηλαδή κρυμμένες υπεραξίες και γι' αυτό μιλάμε ή για άσπρη ή για μαύρη τρύπα. Άγνωστο πόσο είναι αυτά τα ποσά. Αυτά που αποτυπώνονται στον περσινό, προπέρσινο και ίσως και στον φετινό κοινωνικό προϋπολογισμό είναι εκτός πραγματικότητας.

Επομένως, ούτε και για την κύρια σύνταξη, ούτε και για την επικουρική υπάρχει σαφής εικόνα. Για τι περιουσία μιλάμε, τη στιγμή μάλιστα που το χρηματοπιστωτικό σύστημα της χώρας, για να σας δώσω μια άλλη διάσταση, για λογαριασμό ξένων ασφαλιστικών ταμείων οι οποίοι επενδύουν στην Ελλάδα, αποτιμά και παρακολουθεί καθημερινά και δίνει πληροφορίες και στοιχεία για να παρακολουθούν και οι φορείς που επενδύουν στην Ελλάδα, με ακρίβεια την περιουσία τους.

Τέταρτον, έχουμε το θέμα, σε κεφαλαιοποιητική ή σε διανεμητική βάση; Ορισμένοι φορείς, κυρίως τα ταμεία αυτασφάλισης και κυρίως αυτοί οι φορείς που δίνουν εφάπαξ, είναι γνωστό ότι λειτουργούν εν μέρει με κεφαλαιοποιητική βάση.

Η αλληλεγγύη των γενεών εδώ ισχύει και γι' αυτό δεν μπορούμε να πούμε ότι είναι αμιγώς κεφαλαιοποιητικό το

σύστημα. Αλλά από την άλλη πλευρά έρχεται ο νόμος 2084/92, ο οποίος, χωρίς να το ζητήσουν εργοδότες και εργαζόμενοι μειώνει την εισφορά του εργοδότη.

Άρα βιάζει την κεφαλαιοποιητική λειτουργία που έχουν αυτά τα συστήματα. Επίσης έρχεται και απαγορεύει την δημιουργία άλλων τέτοιων μηχανισμών συλλογικής αποταμίευσης για να αποτελέσουν το μαξιλάρι, το αμορτισέρ, της κύριας σύνταξης.

Τέλος, έρχεται πάλι ο νόμος 2084/92 και απαγορεύει την ελεύθερη τοποθέτηση, όπως θα έκανε κάθε θεσμικός επενδυτής για να έχει στοιχειωδώς αποδόσεις, όπως έχουν για παράδειγμα, οι ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες.

Αναφορικά με τις ιδιωτικές ασφαλιστικές εταιρείες, θα πρέπει να καταρρίψουμε και ένα μύθο, ότι οι ασφαλιστικές εταιρείες στη χώρα μας δεν έχουν παθολογία. Έχουν μεγαλύτερη παθολογία, όχι μόνο από τα επικουρικά ταμεία αλλά και από τα ταμεία κύριας ασφάλισης. Και να σας εξηγήσω τους λόγους.

Ο πρώτος λόγος είναι ότι ο κλάδος ζωής των ασφαλιστικών εταιρειών στη χώρα μας, πέραν του ότι είναι μικρός, πέραν του ότι έχει εγγυημένες αποδόσεις της τάξης του 5%, τα οποία συμβόλαια, μετά την εφαρμογή της ΟΝΕ θα πρέπει να συνεχίσουν να έχουν εγγυημένες αποδόσεις 5%, την στιγμή που έχει κατά μέσο όρο και ένα 5% λειτουργικό κόστος. Πράγμα που σημαίνει ότι ο κλάδος ζωής των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών, μετά το 2001, με αυτά τα στοιχεία που συζητούμε θα έχει αρνητικές αποδόσεις, γεγονός που είναι μια βαθύτατη παθολογία του ιδιωτικού κερδοσκοπικού ασφαλιστικού συστήματος στη χώρα.

Κάτι το οποίο το λόμπι των ασφαλιστικών εταιρειών, δεν το αναφέρει πουθενά και ταυτόχρονα φιλοδοξεί να παραλάβει και να διαχειριστεί όποιες προσπάθειες ομαδικής πρόσθετης ασφάλισης πρόκειται να γίνουν στη βάση της συμπληρωματικότητας.

Επομένως, με βάση αυτές τις παρατηρήσεις, πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι ο δεύτερος πυλώνας, αυτός στον οποίο τρέφουμε μεγαλύτερες ελπίδες, δεν μπορεί να είναι στην χώρα μας η ιδιωτική κερδοσκοπική ασφάλιση.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι αυτό που μας είπε χτες ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σαν αιτία του γεγονότος ότι πρέπει όλος ο δεύτερος πυλώνας να θεωρηθεί σαν συμπλήρωμα της κύριας ασφάλισης, δεν είναι η αιτία του προβλήματος, αλλά είναι το αποτέλεσμα.

Και επομένως πρέπει να άρουμε τους όρους που δημιουργούν όλα αυτά τα προβλήματα του μαξιλαριού που πρέπει να παίξει αυτός ο χώρος και να προχωρήσουμε σε μια μετατροπή του σε κεφαλαιοποιητική βάση με την κατάργηση του συστήματος «pay-as-you-go».

Και νομίζω ότι ίσως αυτό είναι το μεγαλύτερο ζήτημα στο οποίο ερχόμαστε σε σύγκρουση στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου. Γιατί σ' άλλα θέματα συμφωνούμε. Και επίσης νομίζω ότι με όλη τη συζήτηση που θα γίνει εδώ, θα πρέπει να ξεκαθαριστεί ότι η κριτική που ασκείται στην παθολογία και στη λειτουργία των επικουρικών ταμείων και όλων αυτών των προσπαθειών που έχουν γίνει κατά καιρούς, εμένα τουλάχιστον, μου θεμελιώνει την πεποίθηση, μετά από αυτά που μας είπαν χτες ο κ. Μοντι, και οι άλλοι ξένοι ομιλητές ότι δεν έχει σχέση με την κοινωνικο-ασφαλιστική πραγματικότητα.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Θέλω να υπενθυμίσω ότι ο συνάδελφος Α. Αρχοντάκης, είναι και μέλος της ομάδας εργασίας του κοινωνικού διαλόγου, από την πλευρά της ΓΣΕΕ, για θέματα που αφορούν την κινητή και ακίνητη περιουσία των ασφαλιστικών ταμείων. Θα ήθελα να καλέσω για μια σύντομη παρέμβαση, τον Καθηγητή Bruno Caballieri, που είναι Καθηγητής Δικαίου των Κοινωνικών Ασφαλίσεων στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού.

BRUNO CABALLIERI: Κυρίες και κύριοι, είναι χαρά μου που βρίσκομαι εδώ, στην Ελλάδα. Θα ήθελα να μιλήσω για τον τρόπο με τον οποίο προσπαθούμε να διαχειριστούμε τα επικουρικά συστήματα.

Όταν λέω επικουρικά συστήματα, εννοώ συγκεκριμένα συστήματα κοινωνικής προστασίας που είναι αποτέλεσμα διμερών συμφωνιών. Η διαχείριση αυτών των συστημάτων μπορεί να έχει τα ίδια χαρακτηριστικά σε πολλές χώρες και έχει άμεση σχέση με τους κοινωνικούς εταίρους και τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζουν τη συμπληρωματική, επικουρική ασφάλιση.

Οι κοινωνικοί εταίροι επιλέγουν συγκεκριμένους εκπροσώπους και συγκεκριμένο θεσμικό πλαίσιο, συγκεκριμένο φορέα, ο οποίος πραγματικά θα προσφέρει αυτού του είδους την επικουρική ασφάλιση. Αυτό που θα ξεκαθαρίσει ακριβώς, είναι ποια είναι η συγκεκριμένη κοινωνική προστασία που θα παρέχεται με τον τρόπο αυτό.

Αυτός ο τρόπος λειτουργίας υπάρχει σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά οι διαπραγματεύσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο δεν υπάρχουν ακόμα. Αυτή η συμπληρωματική κοινωνική προστασία, μπορεί ενδεχομένως, να δημιουργήσει προβλήματα μέσα στα πλαίσια των γενικότερων οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του τρόπου με τον οποίο αντιμετωπίζεται το θέμα της κάλυψης των αναγκών των εργαζομένων στις διάφορες χώρες.

Υπάρχουν ουσιαστικά συγκεκριμένα νομικά πλαίσια στη κάθε χώρα και ο τρόπος με τον οποίο αυτά αλληλεπιδρούν γίνεται όλο και πιο έντονος. Τα μέλη των διαφόρων ασφαλιστικών οργανισμών, μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής

Ενωσης και οι κοινωνικοί εταίροι, αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερα προβλήματα, διότι αντιμετωπίζουν διαφορετικές επεμβάσεις και διαφορετικές συλλογικές συμβάσεις μέσα στα πλαίσια της Ευρώπης.

Τώρα λοιπόν, τα πράγματα πρέπει να κτιστούν από την αρχή. Πρέπει να δημιουργηθούν από την αρχή με βάση τα διάφορα Ινστιτούτα και τους οργανισμούς που υπάρχουν στη Γαλλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο κλπ.

Αυτοί οι οργανισμοί θα πρέπει πλέον να έχουν τη δυνατότητα να παρέμβουν και σε άλλες χώρες. Μετά από ένα Προεδρικό Διάταγμα, μπορούν πλέον να λειτουργήσουν, μέσα στα πλαίσια της Γαλλίας, μετά το 1996.

Θα ήθελα λοιπόν να σας εξηγήσω το γαλλικό παράδειγμα και τις ιδιαιτερότητες που έχουν άμεση σχέση με τη συνταξιοδότηση και τη συμπληρωματική ασφάλιση, μέσα στα πλαίσια της ευρωπαϊκής διάστασης.

Κατ' αρχήν, θα πρέπει να σας εξηγήσω την ιστορία του κοινωνικού συστήματος στη Γαλλία. Οι διάφορες κοινωνικές παροχές στη Γαλλία, ξεκίνησαν το 1930 και κάλυπταν, σε γενικές γραμμές, ένα πολύ χαμηλό εισόδημα. Οι διάφοροι επαγγελματικοί κλάδοι, λοιπόν, ξεκίνησαν ουσιαστικά να έχουν δικές τους ασφαλίσσεις από το 1937, σε κλάδους όπως η μεταλλουργία π.χ., όπου τα συστήματα έγιναν κλαδικά και με βάση την κεφαλαιοποίηση.

Υπήρξαν συγκεκριμένες συνθήκες, που επέτρεψαν σ' αυτά τα σχήματα να λειτουργήσουν πάρα πολύ καλά, ως κοινωνικές ασφαλίσσεις. Αυτά λοιπόν τα συμπληρωματικά συστήματα, έχουν μια ιστορία μέσα στα πλαίσια της γαλλικής κοινωνίας.

Μετά όμως την αύξηση του πληθωρισμού, μετά τα προβλήματα που δημιούργησε στην οικονομία ο πόλεμος και μετά την κυβέρνηση του «Vichy», πάρα πολλά από τα ενεργητικά των ταμείων αυτών, εξανεμίστηκαν και τα συστήματα ουσιαστικά εγκατέλειψαν την ιδέα του κεφαλαιοποιητικού σχήματος και έγιναν διανεμητικά συστήματα, «pay-as-you-go».

Από το 1947 και μετά, ξεκίνησαν διάφορα συστήματα, τα οποία είχαν άμεση σχέση με τους υπαλλήλους και από το 1961 και μετά είχαν άμεση σχέση με τους εργάτες. Υπήρξαν διαφορετικά συστήματα συνταξιοδότησης, βασικά σχήματα μισθών που κάλυπταν περίπου το 45% για τους εργάτες, το 28% για του δημόσιους υπαλλήλους, ενώ συγκεκριμένα συμπληρωματικά σχήματα κάλυπταν περίπου το 25% του συνόλου των εργαζομένων στη Γαλλία.

Αυτό είναι εντελώς διαφορετικό απ' αυτό που συμβαίνει στην Ισπανία, την Ιταλία ή και την Ελλάδα. Τα συστήματα αυτά συνταξιοδότησης ήταν αποτέλεσμα διμερών συμφωνιών των κοινωνικών εταίρων. Δημιούργησαν δε συγκεκριμένους φορείς και οργανισμούς οι οποίοι είχαν μια οικονομική δραστηριότητα, αλλά επί της ουσίας ήταν κοινωνικοί φορείς.

Οι οργανισμοί αυτοί λειτουργούν συμπληρωματικά με το σύστημα γενικής ασφάλισης και προσπαθούν να καλύψουν τις ελλείψεις των βασικών συνταξιοδοτικών συστημάτων. Υπάρχουν ως αποτέλεσμα μιας συλλογικής διαπραγμάτευσης και συμφωνίας, στα πλαίσια ενός συγκεκριμένου επαγγέλματος και θα πρέπει να πούμε ότι είναι πάρα πολύ δύσκολο να τα κατηγοριοποιήσουμε.

Θα πρέπει όμως να το κάνουμε, στο πλαίσιο της συμπληρωματικής ασφάλισης. Θα πρέπει να πω ότι ο νομοθέτης, στην αρχή, δεν έκανε σαφή διάκριση των λεγόμενων πυλώνων, όπως τους αντιλαμβανόμαστε σήμερα. Έτσι λοιπόν τα συστήματα αυτά δεν είναι στον πρώτο ή στο δεύτερο ή στον τρίτο πυλώνα.

Μοιάζουν πολύ περισσότερο με το δεύτερο πυλώνα και θα έπρεπε να πω ότι υπάρχει ένας άλλος πυλώνας που θα έπρεπε να τα καλύπτει αυτά τα ταμεία. Είναι ένα είδος κοινωνικού πυλώνα θα έλεγα. Οι οργανισμοί αυτοί είναι νομικά πρόσωπα ειδικής κατηγορίας που υφίστανται μετά από υπουργική απόφαση.

Οι οργανισμοί αυτοί μπορούν, όπως κάθε άλλο νομικό πρόσωπο, να λειτουργήσουν. Δεν είναι όμως επιχειρήσεις, ούτε λόγω της μορφής τους, ούτε λόγω του στόχου τους. Έχουν ένα κοινωνικό στόχο και μπορούν να απευθύνονται στα πολιτικά δικαστήρια.

Δεν μπορούν να έχουν κερδοσκοπικό χαρακτήρα. Οι δικαιούχοι τους, έχουν μια μορφή μετοχών, αλλά από την άλλη μεριά είναι κοινωνικοί φορείς που δεν βασίζονται στη φιλανθρωπία.

Υπάρχουν συγκεκριμένες εισφορές οι οποίες προέρχονται και από χορηγίες, ενώ δεν έχουν τη μορφή που υπάρχει στην Ολλανδία ή στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι οργανισμοί στους οποίους συμμετέχουν συνταξιούχοι, εργαζόμενοι, υπάλληλοι ή εργάτες και οι δικαιούχοι είναι και συμμετέχοντες.

Υπάρχει λοιπόν μια συλλογική απόφαση, μιας Γενικής Συνέλευσης, η οποία επιλέγει και συγκεκριμένους αντιπροσώπους και αυτοί ρυθμίζουν τα του οργανισμού. Υπάρχει μια εκφρασμένη θέληση που συνδέει τα διάφορα μέρη, δηλαδή τους εργοδότες και τους εργαζόμενους.

Καταλαβαίνετε λοιπόν, συμπερασματικά, ότι είναι ένας οργανισμός που προέρχεται από μια διμερή συμφωνία κοινωνικών εταίρων, στον οποίο συμμετέχουν οι δικαιούχοι και ουσιαστικά δίνει ένα επίπεδο παροχών, οι οποίες προέρχονται από μια γενική συναίνεση.

Ο οργανισμός, εξακολουθώ να λέω, ότι είναι μη κερδοσκοπικός και είναι εντελώς διαφορετικός ο ρόλος του από έναν οποιοδήποτε οργανισμό ιδιωτικής ασφάλισης, διότι ακριβώς λειτουργεί ως αποτέλεσμα συμφωνίας και χωρίς κέρδος.

Όμως από την άλλη πλευρά, δεν υπάρχει κανενός είδους υποχρέωση του εργαζόμενου να συμμετέχει σε αυτού του είδους τον οργανισμό, ως δικαιούχος. Ο εργαζόμενος και η συμμετοχή του δεν είναι υποχρεωτική, είναι προαιρετική και ως αποτέλεσμα αυτού είναι το ότι ο κάθε συμμετέχων, έχει ίσο μερίδιο με τη συνεισφορά του.

Αυτό εννοούμε και με τον όρο «paritaire» που σημαίνει ίση συμμετοχή. Βεβαίως θα πρέπει να δούμε με ποιο τρόπο τα προβλήματα της κινητικότητας που παρουσιάζονται μεταξύ των κρατών-μελών θα μπορέσουν να λειτουργήσουν με βάση τα συστήματα αυτά.

Θα πρέπει να πούμε ότι η Πράσινη Βίβλος, που αναφέρεται σε προβλήματα συνταξιοδότησης, δίνει κάποιες κατευθύνσεις και κάποιες παραμέτρους για τον εκσυγχρονισμό των διαφόρων θεμάτων που αφορούν το θέμα αυτό.

Θα πρέπει να πούμε επίσης ότι υπάρχει ένας πολύ σημαντικός νόμος του 1994 στη Γαλλία, ο οποίος επιτρέπει, να λειτουργήσουν συγκεκριμένοι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης σε μη προαιρετική βάση αλλά σε υποχρεωτική βάση για τους εργαζόμενους.

Θα πρέπει να επιμείνω και να υπογραμμίσω το γεγονός ότι συμμετέχουμε πλέον στην ελεύθερη αγορά και αυτό το χαρακτηριστικό αντίκειται σε αυτή τη γενική αντίληψη. Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να διαφοροποιηθούμε από τους ασφαλιστές, δηλ. τον ιδιωτικό κερδοσκοπικό φορέα ασφάλισης.

Θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι οι νόμοι που αφορούν την κοινωνική ασφάλιση, έχουν άμεση σχέση με τους φορολογικούς νόμους, τους γενικότερους δημοσιονομικούς νόμους και το δημοσιονομικό πλαίσιο της κάθε χώρας.

Το να λειτουργήσουμε μέσα στην ελεύθερη αγορά, δεν είναι πάντα πάρα πολύ απλό. Πρέπει να αντιληφθούμε ότι υπάρχουν συγκεκριμένες ιδιαιτερότητες και είναι πραγματικά δύσκολο να ενταχθούν.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι, με τους οποίους μπορούμε να λειτουργήσουμε, σε σχέση με τη σύνταξη και υπάρχουν και διάφορα μοντέλα, όπως π.χ. αυτό της Ιταλίας που είναι διαφορετικό από το δικό μας (Γαλλία).

Αυτού του είδους οι οργανισμοί ίσης συμμετοχής δικαιούχων, θα πρέπει να λειτουργήσουν μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να βρουν βήμα-βήμα με την αντίστοιχη Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία, την Ιταλία, τη Γερμανία, το Βέλγιο, τρόπους με τους οποίους θα δημιουργήσουν ένα κοινό πλαίσιο και θα συγκλίνουν τις απόψεις τους.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε τον κ.Καθηγητή για τις σημαντικές πληροφορίες που αφορούν, τόσο την ιστορία της ασφάλισης στη Γαλλία, όσο και τη σημερινή πραγματικότητα. Φώτισε, πιστεύουμε, πολλές πτυχές του προβλήματος που συζητάμε σήμερα.

Τώρα θα δώσω το λόγο στον κ. Σ. Κόλλια για την παρέμβασή του.

Σ. ΚΟΛΛΙΑΣ (II Γεν. Δ/ση Ευρωπαϊκής Επιτροπής): Κυρίες και κύριοι, λυπάμαι που δεν μπόρεσα να παρακολουθήσω τις προηγούμενες ομιλίες, γιατί ήθελα να μάθω πολλά για το ελληνικό σύστημα των επικουρικών, συμπληρωματικών ταμείων.

Από χτες έχω μια σπαζοκεφαλιά για το αν τα επικουρικά ταμεία είναι συμπληρωματικά ταμεία, όπως τα βλέπουμε από την πλευρά της Επιτροπής και θα εξηγήσω μετά γιατί. Θα ήθελα είχα ακούσει τον κ.Κρεμαλή, τον κ.Τήνιο, τον κ.Ρομπόλη, τον κ.Αρχοντάκη που είναι γνώστες του συστήματος κοινωνικής προστασίας. Θα διαβάσω όμως, αργότερα, πολύ προσεκτικά τις ομιλίες τους.

Έπρεπε να ακολουθήσω τον κ.Μοντι σε ορισμένες κυβερνητικές επαφές που είχε και αυτός είναι ο λόγος που έλειπα. Ούτε θα επαναλάβω όσα είπε ο κ.Μοντι, εφόσον παρουσίασε πάρα πολύ καλά την Πράσινη Βίβλο. Επίσης ο κ. K. Van Rees, μας έδωσε πάρα πολύ καλά, από την πλευρά της Ομοσπονδίας, θέσεις και συγκεκριμένες προτάσεις.

Απλώς θα ήθελα να διαφωτίσω ορισμένες πλευρές το όλου προβλήματος και κυρίως από την πλευρά της εσωτερικής αγοράς. Συγκεκριμένα το θέμα των επενδύσεων και πώς εμπίπτει μέσα στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων της Επιτροπής. Έχω ορισμένες διαφάνειες που μπορούμε να δούμε και ίσως βοηθήσουν καλύτερα την επίσπευση της εισήγησής μου.

Θα δώσω κι εγώ το στίγμα του όλου προβλήματος, αλλά πολύ σύντομα. Το πρόβλημα το γνωρίζουμε όλοι, δεν είναι μόνο συγκυριακό αλλά και διαρθρωτικό και συστημικό, με τις δημογραφικές εξελίξεις, τα προβλήματα του προϋπολογισμού κλπ. Αφού το κόστος της συνταξιοδότησης βαίνει συνεχώς αυξανόμενο και από 10% περίπου του ΑΕΠ που ήταν το 1997, υπολογίζεται να φτάσει στο 14% το 2003.

Συγχρόνως βέβαια, οι κυβερνήσεις παίρνουν διάφορα μέτρα, σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στο άμεσο πρόβλημα. Παραμένει όμως πάντοτε το διαχρονικό, το διαρθρωτικό, το συστημικό στοιχείο του προβλήματος που συναντούμε στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

Συγχρόνως, συνειδητοποιείται ότι πρέπει να γίνουν μεταρρυθμίσεις στην όλη δομή του συστήματος, στη διαστρωμάτωση των τριών πυλώνων, που ξέρουμε όλοι και δε θα χρειαστεί να κάνω επεξήγηση, δεδομένου ότι υπάρχουν και στη Λευκή Βίβλο. Συνειδητοποιείται λοιπόν ότι χρειάζεται να γίνει ανάλυση και μεταρρύθμιση του όλου συστήματος.

Να πω παρενθετικά ότι στην ομιλία μου έχω μια περίληψη της Λευκής Βίβλου για όσους δεν έχουν το χρόνο να διαβάσουν όλη την Πράσινη Βίβλο. Είναι μια περίληψη αρκετά καλή και επίσης υπάρχουν 10 ερωτήματα που θέτει η Πράσινη Βίβλος. Είναι 3 σελίδες και επομένως μπορείτε να έχετε μια σαφή εικόνα της Πράσινη Βίβλου.

Όλοι γνωρίζουμε τους τρεις πυλώνες, όπως τους ακούσαμε χτες. Η ποσοστιαία κατανομή είναι επίσης γνωστή, τα στοιχεία είναι μέσα στην Πράσινη Βίβλο και δεν χρειάζεται να επιμείνω σ' αυτά γιατί όλοι σχεδόν οι ομιλητές αναφέρθηκαν.

Απλά θέλω να δω ποιες είναι οι επιλογές που υπάρχουν. Οι μεταρρυθμίσεις που έχουν γίνει από τις κυβερνήσεις είναι, όπως είπα στο πλαίσιο των κλασικών μέτρων, η αύξηση ορίου ηλικίας, η προσπάθεια μείωσης των συντάξεων, κ.λπ., τα οποία όμως δεν έχουν αντιμετωπίσει το διαρθρωτικό, το συστημικό πρόβλημα.

Να δούμε όμως ποιος είναι ο μεγάλος προβληματισμός. Ποιες είναι οι βασικές επιλογές που έχουν και ποιες απ' αυτές είναι ρεαλιστικές. Κατά την άποψή μου, όλες οι κυβερνήσεις βρίσκονται μπροστά σε ορισμένες επιλογές.

Η μια είναι να γίνει απότομη υποκατάσταση της πρώτης κατηγορίας από τη δεύτερη κατηγορία, η οποία απορρίπτεται ως μη πραγματιστική, ως μη ρεαλιστική και ο λόγος είναι πολύ απλός. Διότι το άδηλο χρέος αμέσως θα προστίθετο στο ρητό χρέος και επομένως θα εκτοξευόταν στα ύψη.

Για παράδειγμα στη Γερμανία, το χρέος που ανακοινώνεται ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν 50,3% για το 1994. Το άδηλο χρέος, δηλαδή οι συσσωρευμένες υποχρεώσεις για το μέλλον για συντάξεις ήταν 157%. Επομένως το κριτήριο της ONE για 60% «πάει περίπαστο» και το ίδιο συμβαίνει και με όλες τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Η δεύτερη επιλογή είναι να γίνει βαθμιαία υποκατάσταση της πρώτης κατηγορίας. Πάλι όμως δημιουργείται πρόβλημα, διότι συνεχώς θα υπήρχε πίεση στον προϋπολογισμό, θα εξακολουθούσαν να υπάρχουν οι δαπάνες, δεν θα υπήρχε μέρος των εισφορών και επομένως και αυτή η επιλογή δεν είναι εύκολη.

Η τρίτη επιλογή είναι να γίνει προσαρμογή της πρώτης κατηγορίας, με τα κλασικά μέτρα, δηλαδή αύξηση του ορίου ηλικίας, των εισφορών κλπ. Πάλι όμως τα περιθώρια δεν είναι πολύ μεγάλα. Για την αύξηση των εισφορών π.χ. ήδη οι εισφορές βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο σε όλες τις χώρες της Κοινότητας.

Οι κοινωνικές ομάδες θα αντισταθούν και πολιτικά δεν είναι εύκολο. Από την πλευρά των επιχειρήσεων, προσθέτει στο κόστος τους και δημιουργεί πρόβλημα ανταγωνισμού και γενικότερα για όλα τα κλασικά μέτρα τα περιθώρια είναι μικρά. Η μείωση των συντάξεων δημιουργεί και αυτή προβλήματα.

Επομένως υπάρχει διττή πρόκληση στις κυβερνήσεις. Πρώτον, πώς θα αντιμετωπίσουν το πρόβλημα και πώς θα διατηρήσουν το τωρινό επίπεδο σύνταξης. Η άλλη επιλογή που ακούστηκε από όλους και συζητιέται, είναι η ανάπτυξη της δεύτερης κατηγορίας, δηλαδή τα συμπληρωματικά ταμεία ή τέλος θα έχουμε συνδυασμό της τρίτης και της τέταρτης επιλογής.

Και μάλλον, κατά την άποψή μου, βαδίζουμε προς τα εκεί, συνδυασμό της τρίτης και της τέταρτης επιλογής. Δεδομένου ότι στη δεύτερη κατηγορία τα περιθώρια δεν είναι μεγάλα, αλλά εν πάση περιπτώσει θα υπάρξουν προσαρμογές, και στην τέταρτη κατηγορία που, όπως έχουμε ακούσει από πολλούς ομιλητές και θα ακούσουμε ακόμα και από τον κ. Koeh De Ryck, τα περιθώρια είναι σημαντικά.

Το συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι υπάρχει πρόβλημα, που δεν είναι μόνο συγκυριακό και άμεσο, είναι διαχρονικό και γι' αυτό θα έχουμε αυξανόμενο ρόλο της δεύτερης κατηγορίας. Από την πλευρά της Ενιαίας Αγοράς, θα επαναλάβω αυτό που λέει η Λευκή Βίβλος.

Απλούστατα, θα ήθελα να πω ότι έχουμε ένα κενό, ιδιαίτερα στην ενιαία χρηματοπιστωτική αγορά, που είναι ένα μέρος της ενιαίας αγοράς. Έχουμε ένα κενό σχετικά με τα συμπληρωματικά ταμεία. Έχουμε την ενιαία αγορά για τις τράπεζες, για τις ασφαλιστικές εταιρείες, για τις επενδυτικές υπηρεσίες, έχουμε απελευθερώσει και συγχρόνως έχουμε θέσει και τους κανόνες με τους οποίους συμβαδίζει αυτή η απελευθέρωση. Δηλαδή κανόνες πρόνοιας και εποπτείας, δηλ. το κανονιστικό ρυθμιστικό πλαίσιο που πρέπει να διέπει τις τράπεζες, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις, τις επενδυτικές επιχειρήσεις, όλους δηλαδή τους μεγάλους υποτομείς, τράπεζες, κεφαλαιαγορά και ασφάλειες.

Και μάλιστα αυτό λειτουργεί πολύ καλά στα πλαίσια της Κοινότητας. Ένα εποπτικό πλαίσιο πρόνοιας και εποπτείας που έχει γίνει υπόδειγμα για όλες τις υπόλοιπες χώρες του κόσμου και έχει διαφυλάξει το χρηματοπιστωτικό σύστημα στην Ευρώπη. Γι' αυτό δεν είχαμε μεγάλες κρίσεις που βλέπουμε στην Ασία, είδαμε στην Αμερική παλιότερα ή και σε άλλα μέρη του κόσμου, εκτός από μεμονωμένες περιπτώσεις.

Επομένως, έχουμε την ενιαία αγορά, αλλά δεν έχουμε τίποτα για τα συμπληρωματικά ταμεία. Βέβαια ακούσαμε ότι οι

διαφορές είναι μεγάλες μεταξύ των κρατών-μελών και επομένως υπάρχει δυσκολία, υπάρχει το πρόβλημα του ανταγωνισμού μεταξύ ασφαλιστικών εταιρειών και συμπληρωματικών ταμείων.

Και κατά την άποψή μου, ένας από τους λόγους που δεν πετύχαμε με την πρόταση οδηγίας, την οποία είχαμε πριν από μερικά χρόνια, ήταν ακριβώς το πολιτικό πρόβλημα μεταξύ λόμπι ασφαλιστικών εταιρειών και λόμπι συμπληρωματικών ταμείων.

Επομένως, υπάρχουν τα πλαίσια της ενιαίας αγοράς και δεν έχουμε κάνει τίποτα για τα συμπληρωματικά ταμεία. Τώρα, από οικονομική πλευρά, δεν βλέπω γιατί δεν πρέπει να έχουμε για τα ασφαλιστικά ταμεία, αφού απ' αυτά τα πρόχειρα στοιχεία, που με τη βοήθεια του κ. Koen De Ryck μπόρεσα να συγκεντρώσω, διαπιστώνεται ότι τα ταμεία συντάξεων του δεύτερου πυλώνα, είναι και αυτά πολύ σημαντικά, αν πάρουμε αυτό τον δείκτη των κεφαλαίων τους.

Επειδή έχει σημασία το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα κινηθούν, θα δείξω έστω και για ένα λεπτό, ότι έχουμε τα θεμέλια. Την ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων, την ελεύθερη εγκατάσταση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, την ελεύθερη παροχή χρηματοπιστωτικών υποθέσεων στις τράπεζες, επενδυτικές εταιρείες, ασφαλιστικές εταιρείες.

Η ελεύθερη κίνηση κεφαλαίων είναι απόλυτη για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, δεν υπάρχουν κανόνες πρόνοιας και εποπτείας, αν θέλουμε να πάρουμε ρίσκα και να επενδύσουμε σε μετοχές, ομόλογα, τράπεζες, ακίνητα, κ.λπ.

Ούτε για τις επιχειρήσεις που δεν έχουν χρηματοπιστωτικό χαρακτήρα αλλά είναι σχετική για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σχετική με την έννοια των κανόνων πρόνοιας και εποπτείας που είπα προηγουμένως. Και όλα αυτά έχουν θεσμοθετηθεί στις διάφορες οδηγίες, για τις τράπεζες, τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις και τις κεφαλαιαγορές.

Οι διάφορες οδηγίες εμπίπτουν μέσα σ' αυτό το πλαίσιο. Γιατί κάνω αυτή την ανάλυση; Διότι θα μπορούσα να πω εδώ, που εμπίπτουν τα συμπληρωματικά ταμεία συντάξεων; Είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα ή είναι μη χρηματοπιστωτικά ιδρύματα;

Στην προηγούμενη οδηγία που είχαμε στο Συμβούλιο τα λέγαμε «sui generis». Τώρα δεν τα αναφέρουμε έτσι στην Επιτροπή. Δηλαδή δεν υπήρχε απόλυτη σύμπτωση ότι είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Σήμερα, έχουμε στην Πράσινη Βίβλο, ένα παράρτημα, με τις ομοιότητες και τις διαφορές.

Ο κ. K. Van Rees επίσης μας τόνισε πολλές διαφορές που έχουν τα συμπληρωματικά ταμεία σε σχέση με τις ασφαλιστικές εταιρείες. Εγώ θα αναφερθώ σε μία ή δύο διαφορές. Τα κεφάλαιά τους είναι πολύ πιο μακροπρόθεσμα και δεν υπάρχει συστημικός κίνδυνος αν ένα ταμείο αποτύχει, όπως στις τράπεζες και βέβαια λιγότερο στις ασφαλιστικές εταιρείες, θα υπάρξει αυτό που λέγεται αλυσιδωτή αντίδραση. Αλλά και άλλες διαφορές.

Επομένως, αυτό τι σημαίνει; Ότι μέσα σ' αυτό το πλαίσιο πρέπει να δούμε την ιδιαιτερότητα του υποτομέα αυτού και να προσαρμόσουμε ανάλογα τους κανόνες πρόνοιας και εποπτείας. Αφού η ελεύθερη κίνηση είναι ή απόλυτη ή σχετική, όπου και να τα εντάξουμε, είτε ενδιάμεσα, είτε σαν ειδική ομάδα, απόλυτη ένταξη δεν μπορεί να υπάρξει, διότι υπάρχει μια ομάδα που συμμετέχει στο ταμείο αυτό.

Υπάρχουν διαφορές από τα άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Επομένως πρέπει και αυτά να είναι ελεύθερα να επενδύουν τις επενδύσεις τους κάτω από ορισμένους κανόνες και αυτό είναι το ζητούμενο του Πράσινου Βιβλίου, μετά από τις σχετικές συζητήσεις.

Θα γίνω λίγο πιο τεχνικός λέγοντας ότι οι ποσοτικοί περιορισμοί που επιβάλλονται στις επενδύσεις των συμπληρωματικών ταμείων, σε όλες τις χώρες ή μάλλον στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε., μπορούμε να τις κατατάξουμε σε δύο κατηγορίες. Στους ποσοτικούς περιορισμούς, που σε διάφορα ποσοστά, ελάχιστα ή μέγιστα κατά τίτλο, γίνεται μία διακριτική μεταχείριση. Δηλαδή λένε ότι θα επενδύσουμε 60% σε τίτλους του ελληνικού δημοσίου. Θα μπορούσε να είναι σε ομολογίες, αλλά οποιοδήποτε δημοσίου στην ΕΕ. Αυτό σημαίνει ότι είναι μια διακριτική μεταχείριση. Αυτή είναι η πρώτη κατηγορία περιορισμών.

Η δεύτερη είναι η νομισματική αντιστοιχία. Που για διάφορους λόγους και κυρίως λόγω του συναλλαγματικού κινδύνου, τους ονομάζουμε όλους κανόνες προφύλαξης. Για την πρώτη κατηγορία, εφόσον γίνεται διακριτική μεταχείριση, η Επιτροπή είναι αναγκασμένη να ανοίξει φάκελο προς το δικαστήριο. Δηλαδή να υποδείξει στη χώρα να συμμορφωθεί. Και αυτό έχει γίνει μέχρι τώρα, αλλά εκ των πραγμάτων, οι περισσότερες χώρες, σιγά-σιγά τα τελευταία χρόνια έχουν εξαλείψει αυτή την πρώτη κατηγορία κανονισμών που κάνουν διακριτική διαχείριση.

Είχαν απομείνει τελευταία μόνο δύο, από τις οποίες η μια ήδη έχει κάποιο νομοθέτημα, ένα σχέδιο νόμου και για την άλλη, οι υπηρεσίες της Επιτροπής έχουν κινήσει τη διαδικασία που γίνεται συνήθως στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Τώρα, η σπαζοκεφαλιά μου είναι αν είναι τα επικουρικά συμπληρωματικά ταμεία, όπως τα εννοούμε στην Επιτροπή, ανήκουν στο δεύτερο ή στον πρώτο πυλώνα; Άκουσα τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που είπε χτες, ότι δεν υπάρχουν συμπληρωματικά ταμεία εκτός από τα αλληλοβοηθητικά, αλλά νομίζω ότι ο κ. Α. Πουλαρίκας το ξεκαθάρισε το θέμα των αλληλοβοηθητικών και δεν θα πρέπει να τα συγχέουμε.

Είτε λοιπόν, αν κατάλαβα καλά τον Υπουργό, ότι δεν υπάρχουν, όπως τα εννοούμε στις άλλες χώρες της Κοινότητας. Αν από την άλλη μεριά είναι ταμεία του πρώτου πυλώνα, τότε δεν μπορούμε να ενοχλήσουμε την χώρα. Δεδομένου ότι, όπως αντιλαμβάνομαι, τα επικουρικά ταμεία, υποχρεούνται να επενδύσουν σε μεγάλο ποσοστό σε τίτλους του ελληνικού δημοσίου.

Για να είμαι σαφής δεν υπάρχει νομικός ορισμός. Γι' αυτό ρωτάω και τους ειδήμονες, πώς κατατάσσουμε τα επικουρικά ταμεία στον πρώτο ή στο δεύτερο πυλώνα. Έχουν ορισμένα χαρακτηριστικά; Είναι κεφαλαιοποιητικά, είναι μεταξύ εργοδότη και εργαζόμενου, συμμετέχει ή όχι το κράτος; Αλλά, αν έχω σαφή γνώση του ελληνικού συστήματος, νομίζω ότι υπάρχει εγγύηση του δημοσίου, ως προς τα επικουρικά, για την περίπτωση που υπάρξει έλλειμμα.

Βέβαια, τα επικουρικά ταμεία αυτή τη στιγμή έχουν πλεόνασμα και τα ταμεία του πρώτου πυλώνα έχουν έλλειμμα. Αυτός είναι ο προβληματισμός και θα συνεχίσω τη διερεύνηση. Υπάρχουν βέβαια τα χαρακτηριστικά, τι εννοούμε πρώτο πυλώνα και τι εννοούμε δεύτερο πυλώνα, όμως, σαφή νομικό ορισμό, όσους έχω ρωτήσει και μέσα στα πλαίσια της Επιτροπής δεν μου έχουν διατυπώσει. Ίσως χρειάζεται περισσότερη διερεύνηση.

Οι επιπτώσεις του Ευρώ είναι ότι η νομισματική αντιστοιχία που εφαρμόζεται σε πολλές χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δηλαδή οι υποχρεώσεις, εφόσον είναι σε κάποιο νόμισμα και με τα ταμεία δεν έχουμε συναλλαγές από το ένα κράτος στο άλλο, επομένως οι υποχρεώσεις στην Ελλάδα είναι σε δραχμές και στη Γαλλία σε γαλλικά φράγκα.

Επομένως, πρέπει και οι επενδύσεις τους να είναι, τουλάχιστον κατά ένα ποσοστό, στο νόμισμα που είναι οι υποχρεώσεις. Αυτό το ονομάζουμε νομισματική αντιστοιχία. Το Ευρώ, έχει κι αυτό τονιστεί, θα εξαλείψει τη νομισματική αντιστοιχία. Θα πρέπει να είμαστε λίγο επιφυλακτικοί και να πούμε ότι θα την εξαλείψει στο πλαίσιο της ζώνης του Ευρώ. Δηλαδή για τα ταμεία εκείνα που είναι μέσα στη ζώνη του Ευρώ και επενδύουν σε τίτλους μέσα στη ζώνη του Ευρώ. Θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν για τα ταμεία που είναι στις χώρες μέλη της Κοινότητας, εκτός του Ευρώ και επίσης στις επενδύσεις των ταμείων όλης της Κοινότητας σε τρίτες χώρες, σε άλλα νομίσματα, εκτός Κοινότητας.

Θα υπάρξει όμως σε σημαντικό βαθμό εξάλειψη της νομισματικής αντιστοιχίας. Θα ωφεληθούν όμως τα συμπληρωματικά ταμεία και από άλλες εξελίξεις λόγω του Ευρώ. Για την ομαλή λειτουργία του Ευρώ το Σύμφωνο Σταθερότητας, απαιτεί συνέχιση της δημοσιονομικής πειθαρχίας. Επομένως θα οξύνει, παρά θα αμβλύνει το πρόβλημα της χρηματοδότησης των κρατικών ταμείων.

Μίλησα για τη νομισματική αντιστοιχία, γενικότερα οι κεφαλαιαγορές θα αναπτυχθούν, τα ταμεία αυτά θα μπορούν να επενδύουν σε μια μεγάλη αγορά, που θα είναι η ζώνη του Ευρώ. Υπήρξε στην Πράσινη Βίβλο το θέμα, που και πολλοί ομιλητές το ανέφεραν, για το κατά πόσο η ζήτηση που θα προέλθει από την αύξηση των ταμείων μπορεί να βρει αναπόκριση.

Νομίζω ότι οι κεφαλαιαγορές έχουν αναπτυχθεί αρκετά σημαντικά στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, δεν ήταν τόσο σημαντικές πριν από μερικά χρόνια. Εδώ βλέπουμε τη χρηματιστηριακή αξία ως ποσοστό του ΑΕΠ και μεταξύ του 1990 και του 1997 η χρηματιστηριακή αξία έχει αυξηθεί πάρα πολύ.

Βέβαια το 1997 υπάρχουν και συγκυριακοί λόγοι, τα επιτόκια που ήταν χαμηλά, επομένως έγινε στροφή προς τους τίτλους. Υπάρχει όμως και μια διαρθρωτική πτυχή. Εξάλλου δεν θα γίνει απότομη μεταβολή από τα κύρια ταμεία στα συμπληρωματικά και επομένως, νομίζω ότι διαχρονικά δεν υπάρχει πρόβλημα, μεταξύ ζήτησης και προσφοράς τίτλων.

Τελειώνοντας θα ήθελα να πω ότι ο κ. Monti αναφέρθηκε χτες, για όσους δεν ήταν εδώ, στο τι θα κάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την Πράσινη Βίβλο. Έχουμε πάρει πολλές απαντήσεις, αναμένουμε και άλλες. Τα πρώτα συμπεράσματα τα είπα, αναφορικά με το πώς το βλέπουν οι χώρες.

Ένα πρόβλημα είναι οι σχέσεις των ασφαλιστικών εταιρειών των κλάδων ζωής και των επικουρικών ταμείων, το θέμα της φορολογίας, που βέβαια δεν είναι εύκολο να λυθεί, αν και έχει συντελεστεί ήδη κάποια πρόοδος, από την 1η Δεκεμβρίου που οι Υπουργοί της Κοινότητας στον τομέα της Εθνικής Οικονομίας, κατάφεραν να διαμορφώσουν κάποιο πλαίσιο για το πώς θα κινηθούν περαιτέρω.

Μια οδηγία πρόκειται σύντομα να έλθει και να υιοθετηθεί από την Επιτροπή, προκειμένου να πάει στο Συμβούλιο, σχετικά με τη φορολογία των αποταμιεύσεων. Δηλαδή να υπάρχει φόρος στους τόκους των καταθέσεων και για τους ξένους. Διότι αυτή τη στιγμή η κάθε χώρα δεν φορολογεί τις καταθέσεις των μη κατοίκων. Εν τούτοις όμως, το κατά πόσο θα πάμε σε ένα Λευκό Βιβλίο, που σημαίνει ένα βήμα πολύ πιο πέρα από την Πράσινη Βίβλο, θέμα που είναι για συζήτηση, δηλαδή αν θα καταλήξουμε σε συγκεκριμένες προτάσεις ή σε μια ανακοίνωση της Επιτροπής ή σε οδηγία ο κ. Monti το άφησε ανοιχτό.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Σ. Κόλλια για την ανάλυσή του. Θα ήθελα να πω για την διαδικασία στα λίγα λεπτά που μας απομένουν. Ο συνάδελφος Γραμματέας της ΟΤΟΕ θα κάνει μια ολιγόλεπτη παρέμβαση.

Στην συνέχεια ο Πρόεδρος του Ταμείου Υγείας της Εθνικής Τράπεζας, θα κάνει και αυτός μιας ολιγόλεπτη παρέμβαση. Στην συνέχεια ο κ. Σ. Ρομπόλης και ο κ. Κ. Κρεμαλής θα απαντήσουν σύντομα σε ορισμένα θέματα που τέθηκαν από την παρέμβαση του κ. Σ. Κόλλια και το ίδιο θα κάνει και ο κ. Τ. Τήνιος. Μετά θα γίνει μια ερώτηση προς το πάνελ από

τον κ. Δημήτρη Πέππα από την Τράπεζα της Ελλάδας, που είναι υπεύθυνος διαχείρισης αποθεματικών στην Τράπεζα της Ελλάδας. Και όποια άλλα ερωτήματα προλάβουμε. Αυτό είναι περίπου το περίγραμμα στο οποίο πρέπει να κινηθούμε τα επόμενα 20-25 λεπτά. Ο συνάδελφος Α. Πουλαρίκας έχει το λόγο.

Α. ΠΟΥΛΑΡΙΚΑΣ (Γραμματέας ΟΤΟΕ): Πάρα πολύ σύντομα και με επικεφαλίδες, γιατί ο χρόνος πιέζει πάρα πολύ. Δεν θα αναφερθώ σε καμιά περίπτωση στα αίτια της κρίσης, είναι γνωστά. Όμως πρέπει να συνειδητοποιήσουμε κάποια πράγματα. Καταρχήν, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι οι λογικές της διαχείρισης του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης έχουν τελειώσει και έχουν εξαντλήσει τα όριά τους.

Γιατί μέχρι σήμερα, αυτό που κάναμε ήταν να μεταθέτουμε τα προβλήματα στο χρόνο, να συντηρούμε το σύστημα και να μεγαλώνουμε το πρόβλημά του. Και τούτο γιατί αναφέρθηκε και από ομιλητές, ότι η αύξηση των εισφορών δημιουργεί κόστος και τα όρια ηλικίας δημιουργούν πρόβλημα στις επιχειρήσεις.

Δεν θέλει κανείς επιχειρηματίας να έχει κάποιον 70 και 75 ετών, στη δουλειά του. Έτσι από τα ίδια τα πράγματα οι κυβερνήσεις θα αναγκαστούν να πάνε σε μια λογική διαρθρωτικών αλλαγών. Αναφέρθηκε και από τον κ. Σ. Ρομπόλη ότι το πρώτο μεγάλο πρόβλημα είναι αυτό της ανεργίας.

Πρέπει να γίνουν διαρθρωτικές αλλαγές, δεν γίνεται διαφορετικά. Ένα δεύτερο θέμα είναι η σωστή εκμετάλλευση των κεφαλαίων, είδαμε τι γίνεται στην Ολλανδία και σε άλλες χώρες. Και ένα τρίτο είναι ο ρόλος που πρέπει να έχει η επικουρική, κοινωνική, μη κερδοσκοπική ασφάλιση. Εκτός αν οι κυβερνήσεις ονειρεύονται το αμερικάνικο μοντέλο, το οποίο όμως εμείς λέμε ότι η Ευρώπη δεν το αντέχει.

Για το θέμα των επικουρικών. Ο στόχος δεν είναι κ. Κ. Κρεμαλή να αναδείξουμε τα ταμεία αλληλοβοηθείας, ο στόχος της δικής μας δουλειάς είναι να αναδείξουμε όλα τα επικουρικά ταμεία που έχουν διμερή συμφωνία και χρηματοδότηση.

Αυτός είναι ο στόχος μας. Είτε είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είτε είναι ιδιωτικού δικαίου. Βεβαίως από την καθαρά νομική άποψη, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου εμπιπτουν και στις διατάξεις του κοινού νομοθέτη. Αυτό δεν μας ενδιαφέρει εμάς. Εμείς δεν κάνουμε νομική αλλά πολιτική επεξεργασία του θέματος.

Και λέμε ότι τα επικουρικά ταμεία πρέπει να είναι η κοινωνική συνιστώσα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Γιατί υπάρχει και μια αντίληψη και από συνδικαλιστές, που λέει ότι η κοινωνική ασφάλιση είναι δημόσια, σε μερικούς αρέσουν και οι όροι δημόσια και ιδιωτική ή κερδοσκοπική ασφάλιση.

Ο ρόλος αυτός της κοινωνικής συνιστώσας είναι ανατεθειμένος κατ' εξοχήν στα επικουρικά ταμεία. Θα πρέπει λοιπόν η κοινωνικο-επικουρική ασφάλιση να είναι κοινωνική, μη κερδοσκοπική, αυτόνομη, αυτοδιαχειριζόμενη, κεφαλαιοποιητική, υποχρεωτική -να μην το ξεχνάμε αυτό- δεν θα κάνει ο εργοδότης ό,τι θέλει.

Και βεβαίως είναι πολύ σημαντικό αυτό που λέει ο κ. Π. Τήνιος, να μην επιβαρύνει τους τρίτους, είναι βασική προϋπόθεση. Και εδώ θα πρέπει να πούμε ότι πρέπει να δημιουργηθεί εκείνο το νομικό πλαίσιο που να επιτρέψει την ίδρυση και νέων ταμείων.

Να επανέλθει η σχέση 1 προς 2, που άδικα και βάνουσα και χωρίς τη συμφωνία των μερών, ήλθε ο νομοθέτης το 1992 και άλλαξε. Και μάλιστα με την συμφωνία δυστυχώς και του συνδικαλιστικού κινήματος.

Πρέπει να πούμε ότι ο νομοθέτης με το νόμο για το ΙΚΑ-TEAM σεβάστηκε τα αλληλοβοηθητικά ταμεία που υπήρχαν και είπε ότι μπορούν αυτά να συνεχίσουν να χορηγούν επικουρική σύνταξη, δεν τα ενέταξε μέσα, που είχε το δικαίωμα να πει ότι δημιουργεί προϋποθέσεις επικουρικής σύνταξης και να εντάξει όλα τα επικουρικά στο πεδίο του κοινού νομοθέτη.

Δεν το έκανε, άφησε αυτό το ρόλο στα επικουρικά ταμεία. Όσον αφορά την προστασία, γιατί ακούγεται και ακούστηκε και από τον Υπουργό τον κ. Μιλτιάδη Παπαϊωάννου που είπε ότι το κράτος εγγυάται και παρέχει προστασία στα ταμεία. Αυτό είναι μύθος, τίποτα δεν εγγυάται το κράτος.

Το κράτος, όταν έχει πρόβλημα η κοινωνική ασφάλιση το ξαναρίχνει πάλι στις πλάτες των εργαζομένων, και τους ενοχοποιεί για τη σημερινή κατάσταση της κοινωνικής ασφάλισης. Αυξάνει τα όρια ηλικίας και τις εισφορές. Δεν είδα να βάλει το χέρι στη φορολογία και μέσα από τη φορολογία και τον προϋπολογισμό να δημιουργήσει προϋποθέσεις εγγύησης των ασφαλιστικών ταμείων.

Γι' αυτό λοιπόν είναι μύθος. Όμως εμείς λέμε να υπάρχει κοινωνική προστασία. Ποια προστασία; Αυτή που υπάρχει στις ασφαλιστικές εταιρείες; Όταν εγώ πάω και κάνω μια ασφάλεια δεν έχει υποχρέωση το κράτος να βάλει κάποιους κανόνες για να με προστατέψει από την ασφαλιστική εταιρεία; Επομένως πρέπει να υπάρχουν κανόνες προστασίας, καμία αντίρρηση.

Και να δημιουργηθούν και τα κεφάλαια εκείνα που θα προστατεύουν, να τεθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις που θα εγγυώνται τη σύνταξη, εμείς όχι μόνο τους δεχόμαστε αλλά είμαστε και υπέρμαχοι.

Ποιο ρόλο μπορούν να παίξουν. Ο κ. Π. Τήνιος αναφέρθηκε σε μια εμπειρία που επί των ημερών των δικών μου είχαμε μια έμπνευση εκείνη την εποχή, γιατί μαζί δημιουργήσαμε το επικουρικό ταμείο της Πίστewς και της Εμπορικής. Δημιουργήσαμε κύριο και επικουρικό ταμείο το οποίο δίνει σύνταξη κανονικά, κύρια και επικουρική.

Και από την άλλη μεριά ήμασταν ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ, γιατί τότε δεν μπορούσαμε να παρακάμψουμε το ΙΚΑ και γι' αυτό δημιουργήσαμε αυτούς τους όρους και προϋποθέσεις. Αυτή την εμπειρία την ανέφερε ο Πρωθυπουργός της χώρας το 1992, όταν έγινε ο νόμος 2084, σαν παράδειγμα προς μίμηση. Την ανέφερε τότε ο σημερινός Πρωθυπουργός ως εισηγητής του κόμματος της αντιπολίτευσης.

Ακόμα πρέπει να σημειώσουμε ότι και ο αείμνηστος Γ. Γεννηματάς, που μας λείπει αυτή τη στιγμή, γιατί ως Υπουργός Εθνικής Οικονομίας θα βοηθούσε, επειδή είχε πλατιές αντιλήψεις και όχι επειδή ήταν τραπεζικός.

Τότε είχε υποστηριχθεί ότι τα ταμεία αυτά είναι αυτόνομα και το έλεγε αυτό επίσημα σαν κόμμα και μάλιστα, αν θυμάμαι καλά, πρέπει να είναι γραμμένο στα πρακτικά της Βουλής, όταν ασκούσε κριτική στην κυβέρνηση. Η πραγματικότητα σήμερα είναι ότι με το νόμο 2084/92 και την απαγόρευση της ίδρυσης νέων επικουρικών ταμείων, η κυβέρνηση λειτούργησε ως πλασιέ των συμφερόντων των ασφαλιστικών εταιρειών.

Ακούστηκε εδώ και από τη μεριά του κ. Σ. Κόλλια, ότι αυτοί που αντιδρούν για την Πράσινη Βίβλο είναι το λόμπι των ασφαλιστικών εταιρειών. Είναι σαφές και καθαρό, συμφέροντα εξυπηρετούν. Δεν μπορεί όμως μια κυβέρνηση που θέλει να αναφέρεται και στο κοινωνικό κράτος και να μιλάει για σοσιαλισμό, να υποστηρίζει ότι όλα εδώ είναι κρατικά.

Αφού ως Κράτος δεν μπορείς να διοικήσεις ούτε τη ΔΕΗ και θέλεις να τη δώσεις στον ιδιώτη, δεν έχεις τη δύναμη και τη δυνατότητα, το έχεις ομολογήσει. Τα λεφτά μας θα διοικήσεις;

Υπάρχει και η αντίρρηση στην άποψη ότι η εργοδοτική εισφορά είναι κοινωνικός πόρος. Τότε και ο μισθός είναι κοινωνικός πόρος, επειδή υπάρχει αυτή η αντίληψη από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που λέει ότι αυξάνει το κόστος εργασίας. Όμως είναι λάθος αυτή η αντίληψη.

Η εργοδοτική εισφορά είναι προέκταση του μισθού, άρα είναι μόνο εισόδημα των εργαζομένων και αυτή και η εισφορά τους. Έχουμε μόνο εισφορά των εργαζομένων. Πού βρέθηκε κοινωνικός πόρος. Κοινωνικός πόρος είναι αυτός που πάει στους στρατιωτικούς κλπ., αυτό που εισφέρει το κράτος μέσα από την τριμερή χρηματοδότηση, που δεν έχει δώσει τίποτε, παρά την υποχρέωση που έχει, από το 1955 και τους νόμους που έχει νομοθετήσει το ίδιο το κράτος.

Εγώ δεν θέλω να καθυστερήσω πολύ, γιατί ήδη το πρόγραμμα είναι πολύ βεβαρημένο. Πρέπει να πούμε ότι εδώ περιμένα περισσότερους συνδικαλιστές από τη ΓΣΕΕ. Φαίνεται ότι είναι πολλοί του δημόσιου χαρακτήρα της κοινωνικής ασφάλισης.

Πρέπει να ανοίξουν τον ορίζοντά τους. Είναι πολύ σημαντικό ότι ένα φωτεινό μυαλό, σαν του Σ. Ρομπόλη, βρίσκεται δίπλα στο συνδικαλιστικό κίνημα. Μη νομίζετε ότι τα ξέρουμε όλα εμείς οι συνδικαλιστές ή ότι έχουμε όλοι ανοιχτά μυαλά.

Εμείς πιστεύουμε ότι πρέπει να αξιοποιήσουμε τη σημερινή δουλειά και να αξιοποιήσουμε την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου που είπε ο κ. Κ. Κρεμαλής η οποία είναι πολύ σημαντική για τα αλληλοβοηθητικά σωματεία.

Γιατί και εμάς έχουν προαιρετικό χαρακτήρα, δεν είναι υποχρεωτικός ο χαρακτήρας τους. Αν θέλεις εντάσσεσαι στο ταμείο της Τράπεζας Πίστewς ή της Ιονικής ή της Λαϊκής, είναι επαγγελματικά σωματεία πολλά από αυτά.

Να εκμεταλλευτούμε και να αξιοποιήσουμε τη μελέτη της επιστημονικής κοινότητας, που λέει ότι η παρέμβαση στα σωματεία αυτά αντίκειται στη Συνθήκη του Μάαστριχ. Να αξιοποιήσουμε την 2024 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, που την έχουμε αφήσει αναξιοποίητη.

Να κινητοποιήσουμε, τέλος, όλους τους φίλους μας και στη Διεθνή Ομοσπονδία Συνταξιοδοτικής Πρόνοιας, την Ε.Φ.Ρ.Π. και να προσφύγουμε και στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας και να συνεχίσουμε την αξιοποίηση αυτής της δουλειάς, σαν αρχή και όχι σαν τέλος.

Διότι τι γίνεται συνήθως με τις ημερίδες; Κάνουμε μια φιλολογική συζήτηση, τελειώνουμε την ιστορία εδώ και μετά φεύγουμε ικανοποιημένοι ότι όλοι είπαμε το «ποίημά» μας. Εμείς πιστεύουμε, σαν ΟΤΟΕ, ότι από εδώ πρέπει να ξεκινήσει μια δυναμική πορεία συνεχών αγώνων, προς την κατεύθυνση της αποδέσμευσης των επικουρικών τουλάχιστον, τα οποία μπορούν να σώσουν και την κύρια ασφάλιση.

Δ. ΒΑΡΕΛΗΣ: Πολύ σύντομα θα ξεκινήσω από εκεί που τελείωσε ο φίλος και συνάδελφος Α. Πουλαρίκας. Πρέπει να πω και θα δώσω και έναν ακόμα τίτλο, για να γίνουν κατανοητά 3 παραδείγματα που θα καταθέσω στο τέλος.

Είμαι και Αντιπρόεδρος του επικουρικού ταμείου Εθνικής Τράπεζας, που λειτουργεί ως λογαριασμός και Πρόεδρος του είναι ο Διοικητής της Εθνικής Τράπεζας. Θα πω σχετικά με τα θέματα που έθεσε ο κ. Σ. Κόλλιας για να γίνει κατανοητό, τι είναι αποδεκτό και από το συνδικαλιστικό κίνημα και όχι μόνο από εμένα προσωπικά.

Σε ό,τι αφορά τους πυλώνες. Κατά την άποψή μας τα επικουρικά είναι στο δεύτερο πυλώνα. Και γιατί; γιατί το ίδιο το κράτος με τον Ν. 2084/92, αποδέχεται την τριμερή χρηματοδότηση στον πρώτο πυλώνα, αλλά προσέξτε την υποκρισία. Για τους εργαζόμενους από την 1/1/93 και μετά.

Έτσι λοιπόν, για μας είναι 3 οι πυλώνες, δημόσιος, κοινωνικός και ιδιωτικός κερδοσκοπικός. Επειδή εγώ παρακολουθώ από χτες πάρα πολύ προσεκτικά τις 3 εισηγήσεις, δεν θέλω να το πιστέψω και δεν το αποδέχομαι, αλλά είδα την πρόθεση και της κυβέρνησης να μετατοπίζει τον δεύτερο πυλώνα στον πρώτο για να καλύψει τα ελλείμματα, ή δεν ξέρω για ποιες άλλες προθέσεις.

Πρέπει να πω ότι, δεν πρέπει να αποδεχόμαστε εκφράσεις όπως «τυχερός κλάδος». Και το λέω για τον κ. Π. Τήνιο με πολύ σεβασμό. Επειδή συμμετέχω και στον κοινωνικό διάλογο σαν εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ για τα ταμεία και τους κλάδους υγείας.

Σαν Πρόεδρος του Ταμείου Υγείας της Εθνικής Τράπεζας, το οποίο είναι ένα από τα 4 αυτοδιαχειριζόμενα ταμεία. Για μένα σκόπιμα υποστηρίζεται η ενσωμάτωση που χρησιμοποιήθηκε και σαν επιχειρηματολογία, ώστε τα επικουρικά που δεν πάνε καλά να τα καλύψει το ΙΚΑ. Ποια είναι αυτά που καλύπτει τελικά;

Θα συνεχίσω με μια αναφορά που έλεγε χτες ο κ. Κ van Rees. Ότι ο ρόλος του κράτους είναι εποπτικός στην Ολλανδία. Τελικά οι αντιφάσεις που αποκόμισα εγώ από τους χτεσινούς ομιλητές, είναι ότι ο κ. Γ. Παπαντωνίου, εμπνέονταν από μια φιλελεύθερη άποψη. Ο κ. Μ. Παπαϊωάννου υποστήριξε τον κρατικό μανδύα. Όμως, η βάση ήταν κοινή στο τέλος. Η αξιοποίηση των αποθεματικών να γίνεται από το κράτος, λες και εμείς είμαστε ανίκανοι.

Εδώ υπάρχει μια άλλη αντίφαση, υπάρχει μια εχθρική στάση του κράτους στην Ελλάδα, για τέτοιους θεσμούς, που είναι ιστορία 70 χρόνων. Το Ταμείο Υγείας της Εθνικής Τράπεζας, έγινε το 1930. Το ΙΚΑ το 1934 και βέβαια έχουμε μια πορεία ενός ταμείου που τη ζηλεύουν και οι δημόσιοι υπάλληλοι και διεκδικούν ταμεία σαν κι αυτό και από την άλλη μεριά έχουμε την πορεία του ΙΚΑ.

Και ξέρουμε γιατί έγιναν αυτά. Τα είπε πολύ καλά ο κ. Α. Αρχοντάκης για τους παθολόγους. Και εδώ υπάρχει αντίθεση με την Ευρώπη που μιλάει για στήριξη των θεσμών αυτών. Και τι ζητάμε εμείς; Να δημιουργηθεί ένα νομικό, θεσμικό πλαίσιο που να κατοχυρώνει αυτούς τους θεσμούς. Για να μην πέσουμε στο δίλημμα κράτος ή ιδιώτες.

Να κατοχυρώνει και να ενισχύει αυτούς τους θεσμούς. Και θα τελειώσω, λέγοντας 3 χαρακτηριστικά παραδείγματα. Ήμουν χτες με τον Πρόεδρο της ΑΔΕΔΥ τον κ.Κουτσούκο. Σαν Πρόεδρος του Ταμείου Υγείας της Εθνικής Τράπεζας, είχαμε 108.000 μετοχές πριν από λίγο καιρό, δεν αναφέρω πού και τι.

Πουλήσαμε σχεδόν 70.000 μετοχές και δημιουργήσαμε άλλο ένα αποθεματικό, 1 δις δρχ. και τελικά έχουμε το ίδιο χαρτοφυλάκιο. Και βέβαια το Ταμείο Υγείας της Εθνικής Τράπεζας έχει στην διοίκησή του εργαζόμενους. Δεν εκπροσωπείται καν ο εργοδότης.

Και βέβαια είναι πολύ εύκολος ο έλεγχος, γιατί υπάρχουν κίνδυνοι, δεν τους αμφισβητώ. Αλλά είναι πολύ πιο εύκολο να ελέγχεσαι από 15.000 εργαζόμενους και όχι από έναν εκπρόσωπο Υπουργείου που θα είναι και διορισμένος και θα δίνει λόγο σε κάποιον άλλο μανδάρينو του Υπουργείου.

Και θα αναφέρω επίσης ένα άλλο παράδειγμα. Ως Αντιπρόεδρος του επικουρικού ταμείου της Εθνικής, έχουμε συστήσει μια διμελή επιτροπή, για την αξιοποίηση των αποθεματικών μας. Εγώ και ο Πρόεδρος του Συλλόγου Υπαλλήλων της Εθνικής.

Πάμε στο τρίτο το οποίο ανέφερε χαρακτηριστικά χτες ο κ. Κουτσούκος, όταν άκουσε τον κ. Γ. Παπαντωνίου να αναφέρεται στην αξιοποίηση των αποθεματικών από το κράτος. Τι είπε, «εμείς πήραμε μια απόφαση στο Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων, να εγγραφεί στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΚΑΕ και η απόφαση θα εγκριθεί μετά από 6 μήνες».

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Για μισό λεπτό μια ερώτηση από το κ. Δ. Πέππα και από τον κ. Παπαβλασόπουλο.

Δ. ΠΕΠΠΑΣ: Κατ' αρχήν δεν πρέπει να ταυτίζεται η Τράπεζα της Ελλάδας με το ελληνικό δημόσιο, διότι η Τράπεζα της Ελλάδας εφαρμόζει μόνο τους νόμους και δεν νομοθετεί. Δεύτερον η διαχείριση είναι ελεύθερη και το 80% δεν είναι υποχρεωτικά κατατεθειμένο στην Τράπεζα της Ελλάδας.

Η υποχρέωση των ταμείων είναι για επένδυση 80% σε τίτλους του ελληνικού δημοσίου, απ' ευθείας από τα ίδια ή μέσω φορέων που τα ίδια θα επιλέξουν. Στην Τράπεζα της Ελλάδας έχει δημιουργηθεί ένα κοινό κεφάλαιο με τα διαθέσιμα των ταμείων που περισσεύουν από την ταμειακή διαχείριση και δεν επενδύονται απ' ευθείας από αυτά.

Έτσι δεν μένουν αναξιοποίητα τα πλεονάσματα των ταμείων. Η διάρθρωση του χαρτοφυλακίου του κοινού κεφαλαίου είναι σήμερα 50% σε μακροπρόθεσμους τίτλους, δηλαδή διετείς μέχρι δεκαετείς και άλλο ένα 50% σε ετήσιους. Στο κοινό κεφάλαιο στο τέλος του 1997, σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία ήταν κατατεθειμένα 1,5 τρισ. δρχ. εξ ημισίας σε ομόλογα και έντοκα.

Η τάση είναι να ελαχιστοποιήσουμε τα έντοκα. Επίσης από τα ταμεία έχουν γίνει απ' ευθείας αγορές, από την Τράπεζα της Ελλάδας τίτλων του ελληνικού δημοσίου, αξίας περίπου 1,7 τρισ. δρχ. με δική τους επιλογή. Ένας άλλος μεγάλος αριθμός τοποθετήσεων υπάρχει στη δευτερογενή αγορά, το ύψος των οποίων δεν το γνωρίζουμε.

Οι αποδόσεις του κοινού κεφαλαίου. Κάθε εξάμηνο είναι τουλάχιστον μια μονάδα πάνω από το μέσο όρο των εντόκων ετήσιας διάρκειας. Το νομοθετικό πλαίσιο, επιτρέπει στα ταμεία να συστήνουν ή να μετέχουν σε αμοιβαία, να προσλαμβάνουν συμβούλους και να προβαίνουν σε άλλες μορφές επενδύσεων, όπως αγορές μετοχών κλπ.

Τέλος, ελπίζω ότι η ανικανότητα που ακούστηκε εδώ για τη διαχείριση δεν αφορά την Τράπεζα της Ελλάδας, αλλά άλλους φορείς και παράγοντες, ίσως και το ελληνικό δημόσιο ανάμεσά τους, που εμπλέκεται στο σύστημα.

ΠΑΠΑΒΛΑΣΟΠΟΥΛΟΣ: Την απευθύνω σε όποιον εκ των μελών του πάνελ κρίνει σκόπιμο να την απαντήσει, δεδομένου ότι στην καθημερινότητά τους, τα συμβούλια των επικουρικών ταμείων, μέσα σε όλα τα νομικά προβλήματα που ίσως να λύσουμε εδώ, ίσως και όχι, προσπαθούν να οριστικοποιήσουν το αποτέλεσμα των επενδύσεων των διαθεσίμων τους.

Και επειδή έχω την εντύπωση και διαψεύστε με αν κάνω λάθος, ότι η υποχρέωση της διαχείρισης από το Διοικητικό Συμβούλιο είναι αναπαλλοτρίωτη, δηλαδή δεν μπορεί να εκχωρηθεί κάπου αλλού.

Με ποιό τρόπο θα μπορέσουμε να εκχωρήσουμε δυνατότητες λειτουργίας, δηλαδή επενδυτικών αποφάσεων, είτε σε επιτροπές ειδικών, που κατά καιρούς συγκροτούμε σε όλα τα ταμεία φτιάχνουμε, είτε σε κλειστού τύπου «ΑΕΔΑΚ», είτε στις λεγόμενες εταιρείες «finance» που υπάρχουν και προσφέρουν κάποια «πακέτα» υπηρεσιών.

Όμως εκεί δεν ξέρουμε με ποιο τρόπο θα δώσουμε τη δυνατότητα, χωρίς εγγυημένες αποδόσεις, γιατί δεν υπάρχουν εγγυημένες αποδόσεις, να μεταφέρουμε την ευθύνη αυτών των διαχειρίσεων σε τέτοιου είδους φορείς.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Τελειώσαμε με τις παρεμβάσεις, τον λόγο έχει πρώτος ο κ. Κ. Κρεμαλής στην συνέχεια ο κ. Π. Τήνιος και μετά ο κ. Ρομπόλης.

Κ. ΚΡΕΜΑΛΗΣ: Εγώ ήθελα να δώσω μια απάντηση στο εύλογο ερώτημα που διατυπώθηκε από τον κ. Σ. Κόλλια, αν στην Ελλάδα υπάρχουν ή όχι συμπληρωματικά συστήματα, ανάλογα με αυτά που έχουν θεσμοθετηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στις άλλες χώρες.

Αυτόματα προκύπτει και η κατάταξη που μας απασχολεί για το τι ανήκει σε κάθε μια από τις 3 κατηγορίες. Κατά τη γνώμη μου, η πρώτη κατηγορία είναι ξεκαθαρισμένη, αφορά τα εκ του νόμου συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, τα οποία στη χώρα μας λειτουργούν με την μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου.

Τα επικουρικά συστήματα είναι, είτε με τη μορφή δημοσίου δικαίου, είτε με τη μορφή ιδιωτικού δικαίου και στην τρίτη κατηγορία ανήκει η κερδοσκοπική ιδιωτική ασφάλιση. Τα ευρωπαϊκής ορολογίας συμπληρωματικά συστήματα είναι τα αντίστοιχα δικά μας της δεύτερης κατηγορίας επικουρικά ταμεία.

Η ελληνική ιδιαιτερότητα, όμως, είναι η εξής. Ότι εδώ έχουμε ένα κομμάτι της δεύτερης κατηγορίας το οποίο ούτε αυτοδιαχειρίζεται, ούτε αυτονομείται, αλλά ελέγχεται κρατικά, έτσι ώστε να πλησιάζει εξαιρετικά, αν δεν ταυτίζεται με την πρώτη κατηγορία, ενώ το δεύτερο κομμάτι του δεύτερου πυλώνα, τα ιδιωτικά επικουρικά ταμεία, έχουν από τη φύση τους μια αυτονομία, αυτοδιαχείριση, αυτοτέλεια, ελευθερία επένδυσης αποθεματικών κλπ., αλλά στη χώρα μας το κράτος, ως προς αυτή την κατηγορία έχει κάνει ορισμένες επεμβάσεις, όπως ανέφερα στην ομιλία μου.

Γι' αυτό δημιουργείται η σύγχυση και έχω την εντύπωση ότι δεν είναι σωστή η θέση των ελληνικών κυβερνήσεων, ότι στη χώρα μας δεν έχουμε συμπληρωματικά συστήματα, είναι μια άρνηση του προβλήματος. Αντίθετα, θα έπρεπε να τονιστεί η ύπαρξη συμπληρωματικών συστημάτων, με τις ιδιαιτερότητες αυτές και το ότι δεν λέγεται νομίζω ότι έχει εύλογο απάντηση.

Γιατί δεν αφήνουμε αυτή την κατηγορία των συμπληρωματικών συστημάτων να αυτονομηθεί; Μια μικρή διόρθωση και μια παραδοξολογία ταυτόχρονα, ότι αυτά τα συστήματα του δεύτερου πυλώνα χωρίζονται, σε υποχρεωτικά από τη μια και προαιρετικά από την άλλη, ότι τα μεν έχουν, τους περιορισμούς που ακούσατε στις καταθέσεις των αποθεματικών τους, ενώ τα άλλα τις έχουν ελεύθερες.

Ότι τα μεν έχουν διορισμένες διοικήσεις, ενώ τα άλλα έχουν εκλεγμένες διοικήσεις. Αλλά δεν ισχύει αυτό που ακούστηκε ότι το κράτος εγγυάται την κακή τους λειτουργία ή την αδυναμία χορήγησης των παροχών τους. Διότι στα μεν δημοσίου δικαίου, υπάρχει διαδικασία συγχώνευσης στο ΙΚΑ-TEAM, αν όμως συμπληρωματικό σύστημα που λέγεται αλληλοβοηθητικό ταμείο ή ειδικός λογαριασμός, πτωχεύσει τότε δεν υπάρχει καμία εξασφάλιση.

Και εδώ θα διαφοροποιηθώ λίγο από αυτό που είπε ο κ.Π. Τήνιος ότι, είτε είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είτε είναι ιδιωτικού δικαίου, το κράτος εγγυάται ότι δεν θα πτωχεύσουν. Άρα λοιπόν, η Ελλάδα έχει συμπληρωματικά συστήματα, τα οποία δεν τα έχει αυτονομήσει, διότι δεν υπάρχει ειδικό θεσμικό πλαίσιο που να τα διέπει και μ' αυτή την έννοια υπάρχει ανάγκη νομοθέτησης για να ξέρουμε καλά τους κανόνες του παιχνιδιού.

Στη δε Επιτροπή, νομίζω ότι απομένει ο άχαρος ρόλος να χαρακτηρίζει το κάθε ασφαλιστικό ελληνικό σύστημα για το αν ανήκει στη δεύτερη ή στην τρίτη κατηγορία, γιατί εδώ υπάρχει πραγματικά μια ρευστότητα, αφού πολλές φορές οι ειδικοί λογαριασμοί καταθέτουν κεφάλαια σε ασφαλιστικές εταιρείες.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ο κ. Π. Τήνιος.

Π. ΤΗΝΙΟΣ: Ως γνωστόν, το να ορίσεις έναν ελέφαντα είναι πάρα πολύ δύσκολο, αν δεις όμως έναν ελέφαντα τον αναγνωρίζεις. Και θα ήθελα λίγο σε αυτό το θέμα, να σας περιφέρω εδώ 1-2 ελέφαντες για να τους δούμε.

Ο πρώτος ελέφαντας είναι οι αλβανικές πυραμίδες. Σε ποιον πυλώνα θα τις τοποθετούσαμε; Φυσιολογικά θα έπρεπε να είναι στο δεύτερο πυλώνα, αλλά οι παθόντες ίσως να μη συμφωνήσουν. Στον πυλώνα της μαφίας ίσως θα πήγαιναν καλύτερα. Αυτό είναι ένα θέμα.

Ένα δεύτερο σημείο είναι ότι υπάρχουν σήμερα κλάδοι εργαζομένων, που πληρώνουν εισφορές άνω του 50%. Γιατί πληρώνουν αυτές τις εισφορές; Γιατί κάποιιοι πριν από 30 χρόνια αποφάσισαν ότι έπρεπε να φτιάξουν ένα τέτοιο σύστημα συνταξιοδότησης, το οποίο, για τους σημερινούς, συνεπάγεται εισφορές πάνω του 50%.

Το ερώτημα είναι το εξής. Θα συμφωνούσαν, αν μπορούσαν, αυτοί που πήραν τις αποφάσεις πριν από 30 χρόνια, να ρωτήσουν τους σημερινούς εργαζόμενους που υφίστανται αυτά; Θα συμφωνούσαν σ' αυτό το πράγμα; Και από αυτούς τους δύο ελέφαντες, καταλήγω στο μυαλό το δικό μου, που δεν είναι νομικό, στο ποιο πρέπει να είναι το χαρακτηριστικό της ανάμιξης ή όχι του κράτους.

Όταν έχεις ένα σύστημα το οποίο μεταφέρει αγοραστική δύναμη από τον έναν στον άλλο, έχεις ένα κλειστό κύκλωμα, που ότι χάνει κάποιος, κάποιος άλλος το κερδίζει. Αν είναι όλοι μέσα στο Διοικητικό Συμβούλιο, μπορούν να τα βρουν μεταξύ τους, τι αγοραστική δύναμη θα μεταφερθεί και τι πρέπει να πληρωθεί για να τη μεταφέρουμε. Κι' αυτό λίγο-πολύ ανταποκρίνεται στο κεφαλαιοποιητικό σύστημα.

Το διανεμητικό σύστημα έχει μέσα του την αλληλεγγύη των γενεών. Από μόνη της αυτή, σημαίνει μια επιβάρυνση τρίτων. Είναι στην καρδιά του θέματος, αφού συμφωνούμε και στέλνουμε, στην ουσία, τον λογαριασμό στην επόμενη γενιά. Αυτό δεν είναι τίποτα κακό.

Αλλά το ζήτημα είναι και αυτό πληρώνουμε τώρα, ποιος εκπροσωπεί αυτή τη γενιά. Διότι το παιχνίδι της διαπραγμάτευσης μεταξύ των δύο γενεών που κάθονται στο τραπέζι είναι θετικό. Δηλαδή μπορούν να τα βρουν μεταξύ τους και να συμφωνήσουν να κερδίσουν και οι μεν και οι δε και ότι αυτοί που θα πρέπει να πληρώσουν τον λογαριασμό, είναι αυτοί που δεν κάθονται στο τραπέζι.

Και θα έλεγα ότι το δικό μας πρόβλημα στην κοινωνική ασφάλιση, είναι ότι είμαστε εμείς η τρίτη γενιά, την εποχή που λαμβάνονταν αυτές οι αποφάσεις πριν από 20-30 χρόνια. Συνεπώς, για να είναι πλήρως αυτοδιοικούμενο ένα ταμείο και να μην υπάρχει ο ρόλος αυτός της προστασίας της απύσπαστης γενιάς πρέπει να είναι κεφαλαιοποιητικό.

Σε ένα αναδιανεμητικό σύστημα, όπως είναι οπωσδήποτε τα ταμεία κύριας ασφάλισης, αλλά και σχεδόν όλα τα σημερινά ταμεία επικουρικής ασφάλισης, υπάρχει ένας ρόλος διαφύλαξης των συμφερόντων, των απόντων που εμπλέκονται. Νομίζω ότι και αυτό θα πρέπει να είναι το χαρακτηριστικό.

Τώρα για την παρατήρηση του κ. Κ. Κρεμαλή, όταν είπα ότι είναι αδιανόητη η χρεοκοπία, εννοούσα με την ευρεία έννοια και δεν εννοούσα νομικά. Καμία κυβέρνηση στην Ελλάδα, ή οπουδήποτε αλλού δε θα επέτρεπε τη χρεοκοπία και τη μη πληρωμή συντάξεων σε συνταξιούχους ανήμπορους να δουλέψουν.

Αν κάποιο ταμείο βρεθεί στη φάση να κηρύξει στάση πληρωμών, είναι σίγουρο, είτε έχει τη νομική υποχρέωση από τώρα, ότι το κράτος θα επέμβει και θα εγγυηθεί την πληρωμή αυτών των συντάξεων. Και γι' αυτό είναι απαραίτητο να υπάρχει αυτό το πλαίσιο εποπτείας.

ΜΕΛΟΣ: Είπατε και για τα ιδιωτικά ταμεία στο κείμενο και στην ομιλία σας. Ισχύει αυτό;

Π. ΤΗΝΙΟΣ: Πρέπει να υπάρχει κάποιου είδους ανασφάλιση.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Ο κ. Σ. Ρομπόλης.

Σ. ΡΟΜΠΟΛΗΣ: Για το ερώτημα του κ. Σ. Κόλλια, που θεωρώ ότι είναι αρκετά σοβαρό και πρέπει να το διευκρινίσουμε. Νομίζω ότι, αν θέλουμε να κάνουμε μια θεωρητική προσέγγιση της κοινωνικής ασφάλισης, πρέπει να ακολουθήσουμε μια μεθοδολογία του γένους και είδους, ή όπως έλεγε ο Κ. Καστοριάδης του σπέρματος και του προτύπου.

Τι σημαίνει αυτό; Για την κοινωνική ασφάλιση το γένος είναι η εργασία. Υπάρχει η ασφάλιση επειδή υπάρχει η εργασία. Επομένως το σπέρμα είναι η εργασία. Σε όρους είδους, συγκροτείται το σύστημα, δηλ. το πρότυπο. Άρα έχουμε την εργασία που είναι το γένος και έχουμε το είδος που είναι η ασφάλιση.

Από εκεί και μετά ερχόμαστε στα χαρακτηριστικά του συστήματος και του προτύπου. Τι έλεγε, προηγουμένως ο κ. Κ. Κρεμαλής και συμφωνώ απολύτως. Έλεγε ότι έχουμε μια κύρια ασφάλιση η οποία έχει τα χαρακτηριστικά και τους ρόλους που γνωρίζουμε και έχουμε μια επικουρική συνιστώσα ή συμπληρωματική ασφάλιση που έχει επίσης τα χαρακτηριστικά που γνωρίζουμε.

Βέβαια, αν δούμε το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης από την πλευρά της ευρωπαϊκής εμπειρίας, θα πρέπει να δούμε και τους ιστορικούς λόγους γέννησης αυτών των δύο διαστάσεων, κοινωνική, επικουρική και να αναδείξουμε αυτό το χαρακτηριστικό που είπε ο κ. Κ. Κρεμαλής, ότι υπάρχουν συμπληρωματικές συντάξεις αλλά σ' αυτές έχουμε δύο νησίδες, μια που ήθελε να ελέγχει το κράτος και τα συγκρότησε ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και μια που αναπτύχθηκε μέσα από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

Επομένως και εγώ θεωρώ ότι είναι θεωρητικό λάθος να υποστηρίζουμε ότι δεν υπάρχουν συμπληρωματικές συντάξεις στην Ελλάδα. Υπάρχουν αλλά με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά και απ' αυτή την άποψη θεωρώ, ότι το θέμα δεν είναι τόσο θεωρητικό, όσο πολιτικό.

Τα συνδικάτα στον κοινωνικό διάλογο για το ασφαλιστικό προτείνουν, ότι η επικουρική συνιστώσα, είτε είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, είτε είναι νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, πρέπει να συγκροτήσουν τον αυτόνομο κοινωνικό πυλώνα στην ασφάλιση.

Τώρα σε ό,τι αφορά τις διευκρινίσεις του κ. Δ. Πέττα. Τουλάχιστον σε ό,τι αφορά τους εμπειρογνώμονες των συνδικάτων δεν αμφισβητούμε, ούτε την ορθολογική διαχείριση της Τράπεζας της Ελλάδας, ούτε τις ικανότητες του προσωπικού.

Σε ό,τι αφορά το 80% υπάρχουν νομικοί σύμβουλοι ταμείων, που έχουν γνωμοδοτήσει ότι η διάταξη αυτή δεν είναι σαφής, και ότι τα ταμεία δεν μπορούν να ζητήσουν πόρους τους από το 80% για να τους αξιοποιήσουν σύμφωνα με την απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου.

Σ' αυτή τη συζήτηση υποστηρίζεται ότι εφόσον η πρόθεση της κυβέρνησης είναι τα ταμεία να παίρνουν πόρους και απ' αυτό το 80%, τότε να γίνει η διάταξη πιο σαφής για να διευκολυνθούν και οι γνωμοδοτήσεις των νομικών.

Αλλά το ζήτημα, τουλάχιστον στην αντίληψη της πρότασης των συνδικάτων δεν είναι αυτό. Είναι αυτό που είπε προηγουμένως ο κ. Δ. Βαρέλης και στον κοινωνικό διάλογο έχει κατατεθεί τεκμηριωμένα η πρόταση της αυτοτελούς διαχείρισης και αξιοποίησης των αποθεματικών από τα ίδια τα ταμεία.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ: Τελειώσαμε. Νομίζω ότι έγινε μια πλήρης ανταλλαγή απόψεων για το θέμα. Θα κάνουμε 15 λεπτά διάλειμμα και θα συνεχίσουμε με τον κ. Σ. Θωμαδάκη.